

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. V.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. P. S., advokátom so sídlom v K., proti žalovanému **T. F., A., K.**, o **5 875,31 eur (177 000,-- Sk) s príslušenstvom**, vedenej ma Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 19 C 66/2000, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. apríla 2008, sp. zn. 2 Co 295/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 10. apríla 2008, sp. zn. 2 Co 295/2007 **z r u š u j e** vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom (v poradí druhým) z 27. júna 2006 č. k. 19 C 66/2000-165, určil, že odstúpenie žalobcu od kúpnopredajnej zmluvy, predmetom ktorej bolo motorové vozidlo zn. F., ŠPZ X., uzavretej medzi účastníkmi dňa 20. júla 1998, je platné. Žalovaného zaviazal na povinnosť vrátiť žalobcovi 177 000,-- Sk s 17,6 % úrokom z omeškania od 1. augusta 1998 do zaplataenia a žalobcu na povinnosť vrátiť motorové vozidlo zn. Škoda F., ŠPZ X., do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 59 602,-- Sk na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Opravným uznesením zo dňa 15. augusta 2007 č. k. 19 C 66/2000-181, opravil tretí výrok svojho rozsudku tak, že uložil povinnosť žalobcovi vrátiť žalovanému motorové vozidlo zn. Š. F. ŠPZ X. do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Po vykonanom dokazovaní, v intenciách zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 9. novembra 2005 sp. zn. 5 Co 178/2005, mal opätovne za preukázané, že žalobca pri kúpe motorového vozidla nebol žalovaným upozornený na vady motorového vozidla – „únik paliva“, ktoré hneď po kúpe a pri prvom použití vozidla žalobcom, spôsobili jeho požiar. Jednalo sa o vadu, ktorá bola neodstrániteľná a bránila tomu, aby

sa motorové vozidlo mohlo užívať. Žalobca preto účinne odstúpil od uzavretej kúpnopredajnej zmluvy a dôvodne sa domáhal vrátenia kúpnej ceny vozidla oproti svojej povinnosti vrátiť žalovanému motorové vozidlo zn. Š. F.. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného rozsudkom z 10. apríla 2008 sp. zn. 2 Co 295/2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením z 15. augusta 2007 č. k. 19 C 66/2000-181 tak, že žalobu zamietol. Samostatným uznesením z 30. apríla 2008 sp. zn. 2 Co 295/2007 zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania 1 000,-- Sk do troch dní. Mal za to, že právny záver súdu prvého stupňa, že došlo k účinnému odstúpeniu od zmluvy, pretože motorové vozidlo, ktoré žalobca od žalovaného odkúpil, malo neodstrániteľnú vadu, ktorou mal byť „únik paliva“, nie je správny. Podľa odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa žiadnym spôsobom nevyplývalo, že by vada „únik paliva“ bola vadou neodstrániteľnou, v podstate ani v písomnom odstúpení od zmluvy to žalobca výslovne neuviedol, považoval túto vadu za neodstrániteľnú len v dôsledku toho, že vzhľadom na rozsah poškodenia vozidla pri požari, ku ktorému došlo na ceste medzi K. a P., v deň uzavretia kúpnej zmluvy, považoval žalobca za dôvodný predpoklad, že zľava z kúpnej ceny spolu s náhradou škody neprichádza do úvahy, vzhľadom na rozsah poškodenia časovú hodnotu predmetu kúpy. Takýto záver nevyplýval ani zo znaleckého posudku Ing. M. V., ktorý bol prílohou písomného odstúpenia od zmluvy. Z vykonaného dokazovania podľa názoru odvolacieho súdu naopak vyplynulo, že v čase uzatvárania kúpnopredajnej zmluvy motorové vozidlo malo vadu – „únik paliva“, pričom predmetná vada sama osebe nie je neodstrániteľná. Neodstrániteľnou sa stala táto vada až následne (i keď v ten istý deň) a to v dôsledku udalosti – požiaru motorového vozidla, pri ktorom došlo k takému poškodeniu jednotlivých častí motorového vozidla, že túto vadu už nebolo možné odstrániť. Podľa názoru odvolacieho súdu preto neboli splnené podmienky § 623 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý žiadal rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Svoje dovolanie odôvodnil v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., keď vytýkal odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedol, že z konania a argumentácie žalovaného v celom konaní, ktorý účelovo menil svoje dôvody a vo výpovediach si

odporoval, však bolo zrejmé, že si je vedomý svojej zodpovednosti za vady predávanej veci a táto otázka nebola medzi účastníkmi sporná. Spornou otázkou bola dôvodnosť odstúpenia od zmluvy a nevedomosť žalobcu o vadách predávanej veci. Nevedomosť žalobcu o prítomnosti vady motorového vozidla spôsobila to, že použil vozidlo ako bezvadné a spôsobilé na jazdu. Vzniknutým požiarom došlo k takému rozsahu poškodenia, že sa stalo nepoužiteľným a daná vada neodstrániteľnou. Namietal preto nesprávny záver odvolacieho súdu, že v danom prípade išlo o odstrániteľnú vadu, pretože takýto záver je v rozpore s vykonaným dokazovaním a zisteným skutkovým stavom. Ďalej uviedol, že nie je povinnosťou žalobcu právne kvalifikovať uplatnený nárok, a odvolací súd, vzhľadom na zistený skutkový stav, mohol posúdiť nárok na peňažné plnenie ako nárok na náhradu škody vzniknutej z titulu zodpovednosti za škodu a v tomto smere posúdiť dôvodnosť uplatneného nároku.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Žiadna z týchto väd nevyšla najavo v dovolacom konaní.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Z ustanovenia § 220 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 4.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal v potrebnom rozsahu dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa však odvolací súd chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o neopodstatnenosti návrhu a jeho zamietnutiu v celom rozsahu, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 10. apríla 2008, na ktorom bolo aj meritórne rozhodnuté, totiž vyplýva, že krajský súd na tomto pojednávaní okrem oboznámenia zápisnice o stave motorového vozidla a určenie ceny z 29. júna 1998 žiadne ďalšie dokazovanie nevykonával. Nezopakoval ani dôkazy vykonané súdom prvého stupňa, napriek tomu, že žalobca poukazoval na rozpory vo výpovedi žalovaného, pričom z nich vyvodil opačné závery, ako súd prvého stupňa. Bez toho, aby v odvolacom konaní sám podrobne vypočul účastníkov, a tým zabezpečil bezprostrednosť vykonania tohto dôkazu pred svojím rozhodnutím, k skutočnostiam, ktoré prehodnotil v odôvodnení svojho rozhodnutia,

ponechal na odvolacom pojednávaní len priestor na prednes právneho zástupcu žalobcu, ktorý sa však k priebehu skutočností, rozhodujúcich pre záver o dôvodnosti návrhu, mohol vyjadriť len sprostredkovane.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p.

Odvolací súd si tak nežadovánil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. januára 2010

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová